

володіє технологіями, дає не тільки ґрунтовні знання, а й допомагає формувати компетентності, необхідні для життя.

Таким чином, вчитель має володіти саме тим інструментарієм, який допоможе навчити вчитися, сформує вміння систематизувати підходи до навчання, здобувати й фільтрувати інформацію, зробить навчання цікавим, сучасним та актуальним.

Список використаних джерел:

1. Василевська-Скупа Л.П. Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва : [монографія] Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2014. С.152.
1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: колективна монографія / під заг. ред. О.В. Овчарук. К.: «К.І.С.», 2004. С. 112.
2. Концепція «Нова українська школа» (розпорядження Кабінету Міністрів України № 988-р. від 14.12.2016 р., витяг).
3. Мариновська О. Я. Педагогічна інноватика і менеджмент інновацій: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2019. 504 с.
4. Семко Л.П. Компетентнісний підхід до навчання інформатики в основній школі. Наукові записки. Вип.4. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Частина 2. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Вінниченка, 2013. С. 63-67.
5. Селевко Г. Компетентності та їх класифікація. Народна освіта. 2004. № 4. С. 138.
6. Онкович Г.В. Медіа-педагогіка і медіа-освіта: поширення у світі / Дивослово, 2007. № 6. С.2-4.
7. Онофрійчук Л.М., Сушкевич Л.В. Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва до педагогічної практики в середніх навчальних закладах // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми //Зб. наук. праць випуск 46. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2016. С. 135-140.
8. Онофрійчук Л.М. Соціалізація школярів засобами театралізованих ігор. Україна-Польща: економічні та соціальні виклики 2030. 2017. С. 145-148

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МУЗИКОТЕРАПІЇ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА З МЕТОЮ ЗМІЦНЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ШКОЛЯРІВ

*Степанюк А., здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»
Науковий керівник: Швець І. Б., Народна артистка України, професор
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського*

В умовах російської військової агресії на теренах нашої країни спостерігається значне погіршення стану здоров'я дітей. У деяких повністю

вимикаються емпатія, радість життя та інші почуття, спостерігаються порушення сну та апетиту, що призводить до тривалого депресивного стану. В інших, навпаки, загострюється сприйняття, будь-які незначні подразники викликають у них агресивну відповідь. Таким чином, емоційна напруга, викликана драматичними подіями, виступає одним з основних факторів розвитку різноманітних хвороб, в тому числі психічних розладів. Сьогодні осмислення проблеми збереження ментального здоров'я школярів та пошук шляхів її вирішення є важливим завданням для науковців і вчителів.

Основні підходи до визначення змісту ментального (психічного) здоров'я визначено в документах Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), в яких говориться, що ментальне здоров'я – це стан щастя та добробуту, в якому людина реалізує свої творчі здібності, може протистояти життєвим стресам, продуктивно працювати та робити внесок у суспільне життя.[4]

Різні аспекти ментального здоров'я розглядали українські дослідники Гурвіч І. Н., Корнієнко Леонт'єв Д. О., Петренко В. П. Терещенко К.В, Карамушка Л. М. Вони підкреслюють, що ментальне здоров'я є фундаментальною основою для нашої колективної та індивідуальної здатності мислити, переживати емоції та взаємодіяти один з одним [2, с. 26-27]. Позитивними показниками ментального здоров'я учнів є високий рівень навчальної працездатності, адекватна поведінка та позитивний емоційний стан.

Виклики сьогодення ставлять перед шкільною освітою завдання переорієнтації її змісту із суто навчального в оздоровчо-освітній. Виходячи з цього, зміст музичного навчання школярів набуває музично-оздоровчого характеру.

Музика в теперішній час постає перед нами окремою, найважливішою ланкою в мистецтві. Вона є тим емоційним каталізатором, який вивільняє стримуваний біль, відчай, злість, тривогу та страх. Психологи стверджують, що музика впливає на організм людини різнобічно. Вона здатна прискорювати або уповільнювати пульс, втамовувати біль, відволікати, схилити до сну, знімати втому та повертати бадьорість. Під впливом музики значно покращуються

пам'ять, орієнтація та увага. Дослідники М. Гончаренко, В. Горащук, І. Мамайчук, Малашевська І. зазначали, що музика вважається одним із найдієвіших видів корекційно-розвивального впливу на естетичний та духовний розвиток молодого покоління, вона найглибше передає людські почуття, емоції і здатна змінювати внутрішній світ людини [3. С.45-46].

Усвідомлюючи особливості впливу музики на емоційну сферу дітей, перед вчителем музичного мистецтва постають питання: як усунути негативні фактори, що впливають на повноцінний розвиток молодого організму учнів, як допомогти учням здобувати знання в умовах військової агресії, зняти у них тривожність, покращити емоційний фон.

Музичне виховання в школі спрямоване на творче самовираження учнів через наступні види музичної діяльності: хоровий спів, музично-ритмічні рухи, слухання та сприймання музики, інструментальне музикування. Усі види музичної діяльності здатні позитивно впливати на ментальне здоров'я учнів за умови впровадження в навчання ідей і методів музикотерапії.

У музикотерапії є два основні методи, які доцільно використовувати на уроках музичного мистецтва: активний та рецептивний. Вони засновані на цілющому впливу музики на психіку людини. Активний метод мотивує самостійне виконання вокальної або інструментальної музики. Рецептивний метод музикотерапії спрямований на прослуховування музичних творів або їх фрагментів.

Учням подобається створювати звуки та грати на різних музичних інструментах. Для цього підбираються музичні інструменти, на яких легко грати: барабани, бубон, гітара, ксилофон та інші інструменти, які дозволяють учням створювати різні ритми та звуки. Головна мета музикування полягає в тому, щоб учні зосередились на внутрішніх відчуттях, розвинули образну уяву та фантазію, набули впевненості у собі.

Гармонізації ментального здоров'я сприяє вокальне музикування. Погоджуємося з думкою педагогів-науковців Л. Василевської-Скупої, І. Швець, Л. Остапчук, які зазначають, що «пісня, впливаючи на емоційно-почуттєву

сферу людини, викликає емпатійне переживання її художнього образу. Разом з тим, відбувається процес «внутрішнього інтонування», тобто рефлексивного, неусвідомленого спів інтонування слухача з твором, що звучить» [1, с.101]. Важливо, щоб у співі або у вокальній імпровізації отримували художнє вираження саме позитивні емоції учнів. Саме вони стимулюють процес засвоєння необхідних співочих навичок, сприяють виразності виконання, допомагають позбутися м'язової і психологічної напруженості, підвищують тонус голосових зв'язок, покращують настрій, працездатність. Важливим аспектом, на думку досвідченого педагога І. Швець, «виступає педагогічна майстерність викладача та застосування ним методів навчання. Досвід показує, що розвиваючи співацькі навички, слід дотримуватися науково обґрунтованої послідовності і приділяти належну увагу цілісності процесу вокального виховання» [5, с.158].

Рецептивне слухання музики розвиває в учнів здатність до співпереживання. Процес слухання музики викликає в організмі емоційний відгук на мелодику, динаміку, ритм, інтонацію музичного твору тощо. Рецептивне сприймання музики допомагає боротися з дитячими неврозами, депресіями, дефектами емоційного розвитку, що викликані стресовими ситуаціями. Музичний супровід усіх видів музично-навчальної діяльності має складатися з класичних музичних творів, українського музичного фольклору та творів, написаних спеціально для дітей.

За допомогою таких музично-терапевтичних практик, як інструментальне музикування, колективний спів, вільна імпровізація, слухання і обговорення музики, рух під музику, вчитель музичного мистецтва допомагає учням у досягненні ряду терапевтичних цілей: активізувати пізнавальні процеси, моторику, емоційний розвиток, набути комунікативні навички тощо.

Таким чином, сьогодні музичне мистецтво в освітньому контексті слід розглядати, як універсальну виховну систему, котра націлена на оптимізацію процесу власного розвитку особистості учнів і сприяє зміцненню їх ментального здоров'я.

Список використаних джерел:

1. Василевська-Скупа Л. П. Шляхи формування національної самосвідомості підростаючого покоління засобами українського музичного мистецтва / Л. П. Василевська-Скупа, І. Б. Швець, Л. О. Остапчук // Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія : Педагогічні науки. 2022. Вип. 204. С. 99-103.
2. Карамушка Л. М. Психічне здоров'я: сутність, основні детермінанти, стратегії та програми забезпечення. – Psychological journal. Volume 7 Issue 5 (49) 2021 P. 26-35
3. Малашевська Ірина Володимирівна. Вплив музики на формування особистості молодого покоління.– Педагогічні науки. вип. 93. 2020. С. 44-49.
- 4.URL.:<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response>
5. Швець І. Б. Педагогічні основи виховання співочих навичок на заняттях з естрадного співу у студентів музично-педагогічного факультету. Наукові записки. Серія: Педагогіка і психологія. Вінниця: ВДПУ, 2005. Вип. 15. С. 158–159.
6. Малашевська Ірина Володимирівна. Вплив музики на формування особистості молодого покоління. *Педагогічні науки*. Вип. 93. 2020. С. 44-49.
[Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response>

ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

*Федотенкова І.О., викладач I категорії
диригентсько-хорових дисциплін
Бердичівського педагогічного фахового коледжу
Житомирської обласної ради*

Сучасна проблема підготовки студентів мистецьких спеціальностей в основі особистісно орієнтованого підходу потребує опрацювання особливих технологій, які б підвищили ефективність формування особистісних якостей студентів, які будуть сприяти високому результату навчання.

Усе частіше до освітніх закладів вступають абтурієнти з особливими освітніми потребами, до яких потрібний особливий підхід, а саме - спеціально створене освітнє середовище.

Для студентів з особливими потребами особистісно орієнтований підхід – обов'язкова умова для успішного навчання. В протилежному випадку - студент отримав знання, навички на практичних заняттях у навчальному